

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tokarz w drewnie (752310)

**Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki
i produkcji wyrobów z drewna**

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tokarz w drewnie (752310)

**Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji
wyrobów z drewna**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Tokarz w drewnie (752310)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [819]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/młotek-narzędzia-stolarskiego-1868956>
[dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i toczenie materiału drzewnego	9
3.3. Kompetencje społeczne	10
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	11
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	14
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	15
7. SŁOWNIK POJĘĆ	16
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	16
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	18

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Tokarz w drewnie 752310

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Operator tokarek do drewna.
- Tokarz galanterii drzewnej.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7523 Woodworking-machine tool setters and operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu do spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Alicja Koterska – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Marek Władysław Lewandowski – Meblarska Spółdzielnia Pracy Jedność, Tczew.
- Roman Włodzimierz Owczar – STOLART-Studio s.c., Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.

Recenzenci:

- Urszula Przystalska – Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu we Wrocławiu, Wrocław.
- Paweł Przystalski – DOLMEB Sp. z o.o. w Świdnicy, Świdnica.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Sławomir Zybura – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Częstochowie, Częstochowa.

- Jan Kończak – Cech Rzemiosł Różnych, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Tokarz w drewnie zajmuje się toczeniem²³ elementów z drewna przy użyciu tokarek²⁴ do drewna i obtaczarek¹⁵ z zachowaniem zasad technologicznych i norm jakościowych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Tokarz w drewnie zajmuje się wykonywaniem elementów toczonych. W tym celu dobiera i ocenia przydatność do toczenia określonych gatunków drewna i przygotowuje materiał do obróbki. Pracownik w tym zawodzie odpowiada za prawidłowe umocowanie toczonych elementów w tokarce w zależności od typu urządzenia i kształtu toczanego przedmiotu. Toczenie tym różni się od pozostałych metod obróbki drewna¹³, że w jego trakcie nie porusza się narzędzie, ale element obrabiany.

Do zadań tokarza należy obsługa maszyn i narzędzi pracy, kontrolowanie ich eksploatacji, konserwowanie i – w razie konieczności – wykonywanie drobnych napraw użytkowanych maszyn i narzędzi. W zakres obowiązków tokarza wchodzi również posługiwanie się dokumentacją technologiczną i rysunkową dotyczącą toczenia oraz ocena jakości gotowego wyrobu. Elementy, które wytwarza tokarz, występują między innymi w takich wyrobach, jak: trałki²⁷ i poręcze schodowe, karnisze, szpulki, nogi, szczebliny²¹ i łączy⁹ w stołach i krzesłach, nóżki i uchwyty w meblach różnego rodzaju, elementy zabawek, narzędzi czy architektury ogrodowej oraz galanterii drzewnej⁷.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **tokarz w drewnie** wykonuje pracę polegającą na:

- posługiwaniu się dokumentacją technologiczną i rysunkiem technicznym,
- rozpoznawaniu gatunków drewna i dobieraniu odpowiedniego materiału do danej pracy,
- ocenianiu materiału do toczenia pod względem jakościowym i ilościowym,
- wstępnej obróbce materiału do toczenia,
- dobieraniu, przygotowaniu i obsłudze maszyn do toczenia,
- konserwowaniu i wykonywaniu drobnych napraw wykorzystywanych do pracy maszyn i urządzeń,
- dobieraniu wzorników,
- dbaniu o właściwe parametry finalnego wyrobu,
- ocenianiu jakości wykonywanych czynności i wyrobów,
- prowadzeniu dokumentacji dotyczącej toczenia,
- organizowaniu stanowiska pracy zgodnie z zasadami i przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ergonomii i ochrony środowiska.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **tokarza w drewnie** odbywa się zwykle w obiektach zamkniętych, wewnątrz budynków. Pracownik w tym zawodzie wykonuje swoje zadania w halach produkcyjnych fabryk mebli lub w warsztatach i zakładach stolarskich. Większość prac tokarz w drewnie wykonuje w pozycji stojącej, najczęściej przy obsłudze tokarek.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Tokarz w drewnie wykorzystuje w swojej pracy różnego rodzaju narzędzia i maszyny, w tym m.in.:

- narzędzia zmechanizowane, np.: tokarki kłowe²⁵, tokarki tarczowe²⁶, strugarki²⁰, obtaczarki, pilarki¹⁶, frezarki⁶, także maszyny sterowane numeryczne (CNC¹);
- narzędzia ręczne, np.: dłuta tokarskie (żłobkowe⁴ i płaskie³), przecinaki¹⁸, znaczniki³⁰, sprawdziany¹⁹, tarniki²², pilniki¹⁷, materiały ściernie¹⁰.

Organizacja pracy

Sposób organizacji pracy **tokarza w drewnie** zależy od systemu przyjętego w zakładzie pracy, w którym jest zatrudniony. W większości firm obowiązuje system jedno- lub dwuzmianowy, a zadania są wykonywane w stałych godzinach, średnio przez 8 godzin dziennie. Tokarz wykonuje pracę samodzielnie, obsługując jedną lub kilka obrabiarek¹². Podczas pracy w zakładzie jest systematycznie kontrolowany przez kierownika liniowego (majstra).

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Zagrożenia w pracy **tokarza w drewnie** są związane z wykonywaniem czynności zawodowych polegających na:

- obsłudze maszyn i elektronarzędzi⁵ – ze względu na ich ostre, poruszające się części oraz z uwagi na niebezpieczeństwo porażenia prądem elektrycznym,
- podnoszeniu i przenoszeniu ciężarów,
- długotrwałej pracy w pozycji stojącej,
- pracy w hałasie,
- przebywaniu w zanieczyszczonym pyłami powietrzu.

Wśród możliwych skutków dla zdrowia związanych z wykonywaniem zawodu tokarz w drewnie znajdują się:

- urazy i zranienia, zwłaszcza rąk i palców,
- uszkodzenia narządu wzroku,
- uszkodzenia słuchu,
- choroby układu oddechowego,
- dolegliwości bólowe wynikające z przeciążenia układu mięśniowo-szkieletowego.

W związku z ryzykiem wystąpienia wymienionych zagrożeń szczególnie ważne jest przestrzeganie i stosowanie zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz właściwej organizacji pracy. Podczas pracy tokarz w drewnie powinien być zaopatrzony w przylegające do ciała ubranie robocze, nakrycie głowy, okulary ochronne, maseczkę przeciwpyłową oraz naszniki przeciwhałasowe.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **tokarz w drewnie** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu kostno-stawowego,
- ogólna dobra wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządu wzroku i słuchu,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku i słuchu,
- widzenie stereoskopowe,
- czucie dotykowe,
- spostrzegawczość,
- zręczność palców,
- zręczność rąk;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- wyobraźnia przestrzenna,
- uzdolnienia techniczne;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- dokładność,
- samokontrola,
- wytrwałość.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu **tokarz w drewnie** są schorzenia ograniczające sprawność rąk i palców oraz choroby układu oddechowego, a także alergie. W tym zawodzie wymagany jest dobry wzrok oraz ogólna sprawność fizyczna.

Osoby pozbawione zdolności widzenia stereoskopowego i ze znacznym ograniczeniem pola widzenia nie mogą pracować w zawodzie tokarz w drewnie.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **tokarz w drewnie** preferowane jest (dla młodzieży) wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodzie pokrewnym stolarz lub wykształcenie rzemieślnicze w tym zawodzie.

Alternatywną ścieżką kształcenia dla tokarza w drewnie jest nauka zawodu w rzemiośle w zawodzie pokrewnym stolarz.

Pracę w zawodzie tokarz w drewnie może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy.

W zawodzie mogą pracować także osoby z wykształceniem średnim technicznym lub wyższym po kierunkach związanych z przemysłem drzewnym.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **tokarz w drewnie** nie są wymagane tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia zawodowe. Jednak pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby legitymujące się:

- świadectwem czeladniczym lub dyplomem mistrzowskim w zawodzie pokrewnym stolarz, uzyskanymi w ramach kształcenia rzemieślniczego, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,
- dyplomem potwierdzającym kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym stolarz, uzyskanym po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Cenione jest również posiadanie:

- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Izby Rzemieślnicze oraz Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- udokumentowanego doświadczenia zawodowego w dziedzinie stolarstwa, potwierdzającego umiejętności praktyczne w zakresie obsługi maszyn i narzędzi stolarskich.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Tokarz w drewnie może:

- w miarę nabywania doświadczenia i umiejętności awansować na wyższe stanowiska w hierarchii przedsiębiorstwa: od pomocnika w produkcji drzewnej, przez samodzielnego operatora maszyny, starszego operatora aż po mistrza produkcji,
- założyć własną działalność gospodarczą,
- po zdaniu egzaminu maturalnego kontynuować naukę na studiach wyższych lub podyplomowych na kierunkach związanych z obróbką drewna, np. na wydziale technologii drewna,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie, przez stowarzyszenia i inne organizacje branżowe, przez producentów materiałów, elektronarzędzi i maszyn lub w wyspecjalizowanych ośrodkach szkoleniowych.

Po roku 2020, gdy otwarte zostaną szkoły branżowe II stopnia, tokarz w drewnie będzie mógł dalej kształcić się w zawodzie technik technologii drewna w branżowej szkole II stopnia i po potwierdzeniu

kwalifikacji AU.50 Organizacja i prowadzenie procesów przetwarzania drewna otrzymać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik technologii drewna.

Tokarz w drewnie może założyć własną działalność gospodarczą polegającą na prowadzeniu jednoosobowej firmy świadczącej usługi tokarskie lub współpracować jako podwykonawca albo dostawca z większymi zakładami.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **tokarz w drewnie** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Możliwe jest potwierdzanie kompetencji przydatnych do wykonywania zawodu tokarz w drewnie:

- przystępując do egzaminu (przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną) potwierdzającego kwalifikację AU.15 Wytwarzanie wyrobów stolarskich, właściwą dla zawodów szkolnego (pokrewnego) stolarz, także w trybie eksternistycznym,
- przystępując do egzaminu czeladniczego² lub mistrzowskiego¹¹ (przed Izbą Rzemieślniczą⁸) w zawodzie pokrewnym stolarz; do tych egzaminów mogą przystępować zarówno absolwenci nauki zawodu u rzemieślnika, jak również osoby, które kompetencje nabyły poprzez doświadczenie w pracy.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **tokarz w drewnie** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik technologii drewna ⁵	311922
Stolarz ⁵	752205
Frezer drewna	752301
Operator maszyn do produkcji wyrobów drewnianych	752302
Operator urządzeń do polerowania drewna	752304
Polerowacz wyrobów z drewna	752306
Strugacz drewna	752307
Szlifierz materiałów drzewnych	752308
Ustawiacz maszyn do obróbki drewna	752311
Wiertacz w drewnie	752312
Mechanik – operator maszyn do produkcji drzewnej ⁵	817212

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **tokarz w drewnie** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Ocenianie jakościowe i ilościowe materiału do toczenia.
- Z2 Wykonywanie obróbki wstępnej materiału do toczenia.
- Z3 Wykonywanie za pomocą tokarek obróbki zasadniczej materiału do toczenia.
- Z4 Ocenianie jakości toczenia.

Z5 Prowadzenie dokumentacji dotyczącej przygotowania i obróbki materiału do toczenia.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i toczenie materiału drzewnego

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i toczenie materiału drzewnego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Ocenianie jakościowe i ilościowe materiału do toczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady oceny jakości drewna do toczenia; - Cechy charakterystyczne poszczególnych gatunków drewna: kolor, zapach, <u>usłojenie</u>²⁹, wilgotność, ciężar właściwy; - Wady drewna; - Zasady doboru drewna do toczenia; - Zasady obliczania ilości drewna do toczenia; - Zasady sporządzania szkiców elementów toczonech.	- Rozróżniać gatunki drewna na podstawie ich cech charakterystycznych: koloru, zapachu, usłojenia, wilgotności, ciężaru właściwego; - Rozpoznawać wady drewna; - Oceniać jakość drewna do toczenia, uwzględniając wymagania zawarte w normach jakościowych wyrobów toczonech; - Dobierać drewno do toczenia, uwzględniając warunki techniczne wykonania wyrobów toczonech; - Odczytywać informacje o wyrobie toczonech z rysunków technicznych; - Obliczać zapotrzebowanie materiałowe na podstawie projektu i dokumentacji techniczno-technologicznej; - Określać zużycie drewna do toczenia; - Sporządzać szkice elementów toczonech.
Z2 Wykonywanie obróbki wstępnej materiału do toczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Sposoby piłowania materiału na elementy surowe do toczenia; - Zasady odczytywania informacji z rysunków technicznych; - Sposoby strugania elementu surowego do toczenia; - Zasady <u>trasowania</u>²⁸ stosowane w produkcji elementów toczonech; - Metody klejenia drewna.	- Piłować materiał na elementy surowe do toczenia; - Odczytywać informacje o wyrobie toczonech z rysunków technicznych; - Strugać elementy surowe do toczenia; - Wykonywać trasowanie z użyciem narzędzi traserskich i pomocniczych; - Kleić drewno w celu przygotowania klejonek, gdy zachodzi potrzeba toczenia większych (grubszych) kształtów.
Z3 Wykonywanie za pomocą tokarek obróbki zasadniczej materiału do toczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady odczytywania informacji z rysunków technicznych; - Rodzaje i budowę obrabiarek do toczenia i <u>obtaczania</u>¹⁴; - Zasady przygotowania narzędzi i oprzyrządowania do toczenia; - Sposoby mocowania narzędzi do toczenia;	- Odczytywać informacje o wyrobie toczonech z rysunków technicznych; - Określać parametry toczenia na podstawie dokumentacji techniczno-ruchowych obrabiarek, tabel i wykresów; - Dobierać obrabiarki do rodzajów wyrobów toczonech;

- Sposoby wprowadzania parametrów toczenia do systemu numerycznego sterowania obrabiarek; - Zasady przeprowadzania zabiegów konserwacyjnych obrabiarek i obtaczarek oraz narzędzi do toczenia; - Zasady eksploatacji obrabiarek do toczenia i obtaczania; - Zasady konserwowania obrabiarek, obtaczarek i narzędzi do toczenia; - Zasady przeprowadzania obróbki na obrabiarkach do toczenia i obtaczania; - Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii oraz ochrony środowiska w zakresie przygotowywania i toczenia materiału drzewnego.	- Dobierać narzędzia i oprzyrządowanie do pracy w zależności od parametrów technicznych i jakościowych wyrobu. - Przygotowywać narzędzia i oprzyrządowanie do toczenia; - Mocować narzędzia do toczenia; - Wprowadzać parametry toczenia do systemu numerycznego sterowania obrabiarek; - Wykonywać obróbkę na obrabiarkach do toczenia i obtaczania zgodnie z zasadami procesu technologicznego; - Konserwować obrabiarki, obtaczarki i narzędzia do toczenia; - Stosować zasady eksploatacji obrabiarek i obtaczarek; - Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż. i ergonomii w zakresie przygotowywania i toczenia materiału drzewnego.
--	---

Z4 Ocenianie jakości toczenia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady bieżącej kontroli jakości wykonywanej pracy; - Zasady bieżącej kontroli jakości gotowego elementu; - Warunki techniczne i normy jakościowe wyrobów toczonych.	- Kontrolować na bieżąco jakość wykonywanej pracy zgodnie z warunkami odbioru technicznego; - Oceniać jakość gotowego elementu po toczeniu i/lub obtaczaniu zgodnie z normami technicznymi i jakościowymi; - Odczytywać informacje z dokumentacji rysunkowej.

Z5 Prowadzenie dokumentacji dotyczącej przygotowania i obróbki materiału do toczenia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady obiegu dokumentacji obowiązujące w danym miejscu pracy; - Zasady prowadzenia dokumentacji dotyczącej przygotowania materiału do toczenia; - Zasady prowadzenia dokumentacji dotyczącej obróbki materiału do toczenia.	- Przestrzegać zasad obiegu dokumentacji obowiązujących w danym miejscu pracy; - Prowadzić dokumentację dotyczącą przygotowania materiału do toczenia; - Prowadzić dokumentację dotyczącą obróbki materiału do toczenia.

3.3. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **tokarz w drewnie** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

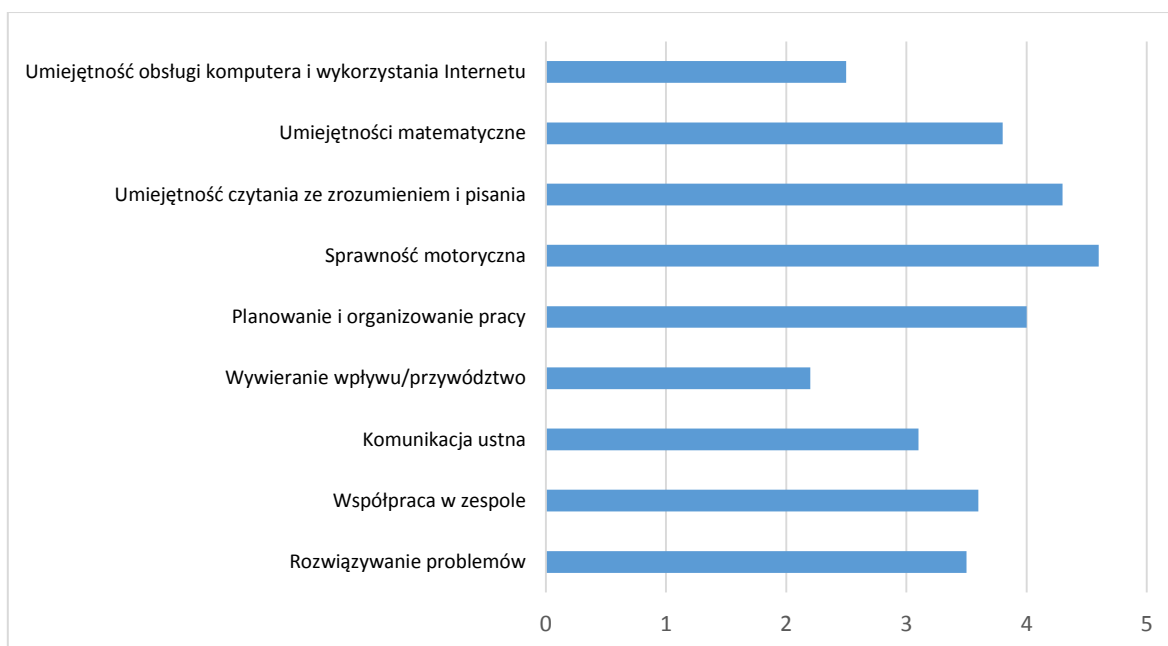
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Rozwijania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych.
- Wykazywania się kreatywnością i otwartością na zmiany.
- Ponoszenia odpowiedzialności za przygotowywanie materiału do toczenia i wykonywanie toczenia.
- Dostosowywania swojego zachowania do zmian w środowisku pracy zakładu stolarskiego.

- Wykonywania pracy częściowo samodzielnie i podejmowania współpracy w zorganizowanych warunkach pracy zakładu tokarskiego.
- Oceniania wpływu swoich działań na efekty pracy zespołowej w zakładzie stolarskim i ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **tokarz w drewnie**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **tokarz w drewnie**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **tokarz w drewnie** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisu kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Tokarz w drewnie może znaleźć pracę w:

- fabrykach mebli,
- warsztatach i zakładach stolarskich,
- innych zakładach zajmujących się obróbką drewna.

Tokarz w drewnie może także prowadzić własną działalność gospodarczą, świadczącą usługi tokarskie lub współpracującą z większymi zakładami.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2018 roku) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **tokarz w drewnie**, ale osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- ukończyć branżową szkołę I stopnia w zawodzie pokrewnym stolarz,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji AU.15 Wytwarzanie wyrobów stolarskich, właściwej dla zawodu szkolnego stolarz,
- uzyskać tytuł czeladnika, a następnie dyplom mistrza w zawodzie pokrewnym stolarz, nadawane w ramach kształcenia rzemieślniczego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Tokarz w drewnie może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach organizowanych przez:

- publiczne i niepubliczne instytucje edukacyjne, w tym prywatne firmy szkoleniowe,
- izby rzemieślnicze⁸,
- zakłady doskonalenia zawodowego,
- przedsiębiorstwa (głównie na potrzeby swoich pracowników i kandydatów do pracy).

Tokarz w drewnie może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) nie ma dostępnych danych bezpośrednio dotyczących wynagrodzeń **tokarza w drewnie**, dostępne są natomiast informacje na temat wynagrodzeń tokarzy.

Średnie miesięczne wynagrodzenie tokarza wynosiło 3200 zł brutto. Co drugi tokarz otrzymywał pensję od 2600 zł do 3600 zł, natomiast na zarobki powyżej 3600 zł brutto mógł liczyć co czwarty tokarz. Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód tokarza w drewnie uzależniony jest m.in. od:

- wielkości i rodzaju firmy,
- wykształcenia,
- stażu pracy,
- regionu zatrudnienia.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **tokarz w drewnie** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza stania i chodzenia, w tym samodzielnego przemieszczania się po zróżnicowanym terenie,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada da się skorygować odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- słabosłyszących, głuchych i głuchoniemych (03-L) pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy, np. pod kątem możliwości percepcji sygnałów alarmowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Bajkowski J., Bieniek S., Duchnowski K.: Obrabiarki i urządzenia w stolarstwie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999.
- Jurkowski E.: Stolarstwo. Cz. 2. Państwowe Wydawnictwo Szkolnictwa Zawodowego, Warszawa 1966.

- Kubiak M., Laurow Z.: Surowiec drzewny. Fundacja „Rozwój SGGW”, Warszawa 1994.
- Laurowski T.: Stolarstwo. Wydawnictwo i Handel Książkami „KaBe”, Krosno 2017.
- Prządka W.: Technologia meblarstwa, Cz. 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1994.
- Prządka W., Szczuka J.: Technologia meblarstwa, Cz. 2. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1991.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie stolarz: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/752205.pdf
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik technologii drewna: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311922.pdf
- Portal Wynagrodzenia.pl (Sedlak & Sedlak): <https://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-tokarz>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego: <https://zrp.pl>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).

Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.

Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Computerized Numerical Control (CNC)	Obrabiarka sterowana numerycznie (komputerowo). Ogólnie pojęcie oznacza maszynę wyposażoną w komputer, który można dowolnie zaprogramować.	http://www.cnc.pl [dostęp: 10.07.2018]

2	Czeladnik	Jeden ze stopni kwalifikacji zawodowych stwierdzający opanowanie umiejętności praktycznych oraz teoretycznych w zawodzie rzemieślniczym oraz potwierdzający je dowodem kwalifikacji zawodowych w formie zdanego egzaminu czeladniczego. Egzaminy czeladnicze przeprowadzają komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267) http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19890170092/U/D19890092Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
3	Dłuto płaskie	Inaczej skośne ścięte, służy do pracy gładkiej i bardziej dokładnej jak wygładzanie powierzchni, wytaczanie profilu, zataczanie czoł.	Jurkowski E.: Stolarstwo. Cz. 2. Państwowe Wydawnictwo Szkolnictwa Zawodowego, Warszawa 1966.
4	Dłuto żłobkowe	Inaczej zdzierak, służy do pracy zgrubnej.	Jurkowski E.: Stolarstwo. Cz. 2. Państwowe Wydawnictwo Szkolnictwa Zawodowego, Warszawa 1966.
5	Elektronarzędzia	Narzędzia zasilane prądem elektrycznym przeznaczone do prac, których wykonywanie narzędziami ręcznymi byłoby uciążliwe, czasochłonne, niewygodne lub niemożliwe, np. wiertarki, wkrętarki, pilarki, szlifierki, frezarki, tokarki i inne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	Frezarka	Rodzaj obrabiarki skrawającej do metali i in. materiałów skrawalnych (drewna, tworzyw sztucznych, kamienia), służącej do obróbki za pomocą frezów (lub głowic frezowych) płaszczyzn, powierzchni krzywoliniowych, rowków, wgłębień itp.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/frezarka;3902775.html [dostęp: 10.07.2018]
7	Galanteria drzewna	Ozdobne wyroby z drewna, np. broszki, korale, ramy, laski, lampy, klamki, rączki itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
8	Izby rzemieślnicze	Są organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającymi cechy, spółdzielnie rzemieślnicze, rzemieślników nienależących do cechów, a także inne jednostki organizacyjne, jeżeli ich celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego rzemiosła. Izby mogą w swych statutach przyjmować nazwy z dodatkiem wyrazów „przedsiębiorczość” lub „przedsiębiorca” użytych w odpowiednim przypadku, a także określić zawierających wskazanie regionu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267) http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19890170092/U/D19890092Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
9	Łączyna	Część konstrukcji mebla łącząca dwa lub więcej elementów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Materiały ścierne	Substancje krystaliczne o dużej twardości, małej ścieralności, wysokiej temperaturze topnienia wykorzystywane jako podstawowe składniki materiału narzędzi ściernych, past ściernych i polerskich.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/scierne-materialy;3983918.html [dostęp: 10.07.2018]
11	Mistrz	Tytuł uzyskany na egzaminie zawodowym, potwierdzony dyplomem, poświadczający umiejętności, doświadczenie i wykształcenie zawodowe w dziedzinie rzemiosła, w różnych zawodach rzemieślniczych. Dyplom mistrzowski można uzyskać po zdaniu zawodowego egzaminu teoretycznego i praktycznego przed komisją egzaminacyjną w izbie rzemieślniczej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267)
12	Obrabiarka	Maszyna do obrabiania metalu, drewna i innych materiałów w celu nadania im określonych kształtów i wymiarów.	https://sjp.pwn.pl/sjp/obrabiar-ka;2491832.html [dostęp: 10.07.2018]

13	Obróbka drewna	Ogół procesów technologicznych mających na celu nadanie elementom i wyrobom z drewna i tworzyw drzewnych wymaganego kształtu i wymiarów, usunięcie niedopuszczalnych wad drewna lub poprawę jego naturalnych cech przez uwydatnienie rysunku, barwy i połysku oraz nakładanie powłok malarsko-lakierniczych w celu wykończenia powierzchni, utwardzenia i zabezpieczenia przed wpływami zewnętrznymi.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/drewna-obrobka;3894220.html [dostęp: 10.07.2018]
14	Obtaczanie	Obróbka graniaków o przekroju kwadratowym prowadząca do uzyskania drążków.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	Obtaczarka	Obtaczarka służy do masowej produkcji drążków prostych o stałej średnicy.	Bajkowski J., Bieniek S., Duchnowski K.: Obrabiarki i urządzenia w stolarstwie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999.
16	Pilarka	Obrabiarka do drewna służąca do piłowania, w której narzędziem roboczym jest piła.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/pilarka;3957171.html [dostęp: 10.07.2018]
17	Pilnik	Wielostrzowe narzędzie skrawające w kształcie pręta o przekroju prostokątnym, trójkątnym, kołowym lub innym, mające na powierzchni drobne ząbki (nacięcia), które skrawają materiał z obrabianej powierzchni.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/pilnik;3957248.html [dostęp: 10.07.2018]
18	Przecinak	Narzędzie służące do nacinania gwintu zewnętrznego i wewnętrznego.	Jurkowski E.: Stolarstwo. Cz. 2. Państwowe Wydawnictwo Szkolnictwa Zawodowego, Warszawa 1966.
19	Sprawdzian	Przyrząd służący do kontrolowania, czy poszczególne elementy pracy są wykonywane prawidłowo.	Jurkowski E.: Stolarstwo. Cz. 2. Państwowe Wydawnictwo Szkolnictwa Zawodowego, Warszawa 1966.
20	Strugarka	Obrabiarka służąca do obróbki płaszczyzn i powierzchni wklęsłych lub wypukłych za pomocą skrawającego noża.	https://sjp.pwn.pl/sjp/strugarka;2524694.html [dostęp: 10.07.2018]
21	Szczeblina	Pionowy element toczony o wydłużonym, najczęściej prostym kształcie osadzony w gniazdach innych części wyrobu np. szczebliny oparciowe w krzesłach i fotelach, szczebliny w łóżkach dziecięcych itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
22	Tarnik	Narzędzie stalowe podobne do pilnika z nacięciami w postaci oddzielnych ząbków. Przeznaczony do zgrubnej obróbki przedmiotów, głównie z drewna.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/tarnik;3985504.html [dostęp: 10.07.2018]
23	Toczenie	Proces obrabiania drewna przy pomocy tokarki w celu uzyskania elementu, którego przekrój ma kształt bryły obrotowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
24	Tokarka	Obrabiarka stosowana jest do produkcji przedmiotów o kształcie brył obrotowych, to jest takich, których przekrój ma kształt kołowy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Bajkowski J., Bieniek S., Duchnowski K.: Obrabiarki i urządzenia w stolarstwie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999.

25	Tokarka kłowa	Tokarka, w której obrabiany przedmiot umieszcza się w kłach wrzeciona i konika. Wykorzystywana do toczenia przedmiotów o wydłużonym kształcie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/tokarka-klowa;3987764.html [dostęp: 10.07.2018] oraz Bajkowski J., Bieniek S., Duchnowski K.: Obrabiarki i urządzenia w stolarstwie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999
26	Tokarka tarczowa	Tokarka, w której obrabiany przedmiot mocuje się na pionowej tarczy osadzonej na wrzecionie o osi poziomej. Wykorzystywana do toczenia przedmiotów płaskich.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/tokarka-tarczowa;3987767.html [dostęp: 10.07.2018] oraz Bajkowski J., Bieniek S., Duchnowski K.: Obrabiarki i urządzenia w stolarstwie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1999
27	Tralka	Pionowy element balustrady, który może mieć różny kształt w zależności od utoczenia, np. w formie kielicha, warkocza, wazonu, gruszki itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
28	Trasowanie	Wyznaczanie na powierzchni elementu lub podzespołu linii i punktów, według których ma być dokonana jego dalsza obróbka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
29	Usłojenie	Układ słoików drzewa.	https://sjp.pwn.pl/sjp/uslojenie;2533504.html [dostęp: 10.07.2018]
30	Znacznik	Przyrząd służący do nanoszenia rysek określających miejsca toczenia.	Jurkowski E.: Stolarstwo. Cz. 2. Państwowe Wydawnictwo Szkolnictwa Zawodowego, Warszawa 1966

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.